

Dobrostan i aktywność społeczno-kulturowa osób starszych

dr Agata Girul,
Urząd Statystyczny we Wrocławiu,
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

dr hab. inż. Edyta Mazurek, prof. UEW,
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Wprowadzenie

Jeden z wielu obszarów zainteresowań badawczych w ramach współpracy
Urzędu Statystycznego we Wrocławiu oraz
Katedry Statystyki Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

JAKOŚĆ ŻYCIA społeczeństwa (w tym osób ze
szczególnymi potrzebami) **w kontekście badania**
zaspokojonych i niezaspokojonych **potrzeb**
z różnych dziedzin życia

Wprowadzenie

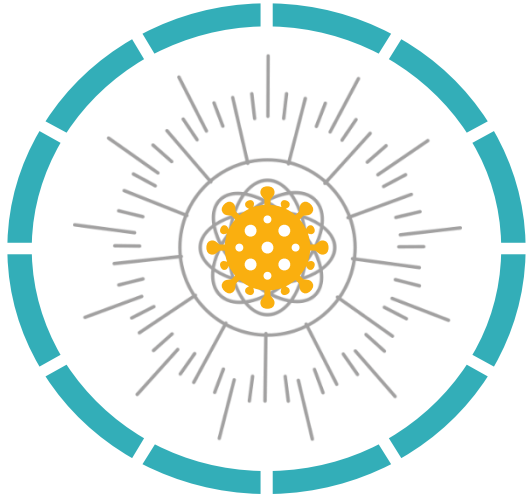
- Opinie respondentów **na temat zadowolenia z określonych aspektów życia** pozwalają na budowanie specjalnych programów oraz wyznaczenie obszarów wymagających zmian, aby stawić czoła **poważnym globalnym wyzwaniom w obszarach krytycznych** m.in.:
  - **Zdrowie**
  - **Starzenie się społeczeństwa**
  - **Bezpieczeństwo, w tym cyfrowe**
  - **Zanieczyszczenie powietrza i zmiana klimatu**
  - **Energetyka**
  - **Mobilność**
  - **Żywność i zasoby naturalne**

Wprowadzenie

- Społeczeństwa europejskie starzeją się a zrozumienie jakości życia osób starszych staje się kluczowym elementem europejskiej polityki społecznej i gospodarczej
- Skuteczna polityka społeczna powinna uwzględniać potrzeby oraz dobrostan osób starszych. Równie istotnym elementem jest uwzględnienie uczestnictwa seniorów w życiu kulturalnym i społecznym oraz relacje z rodziną i przyjaciółmi

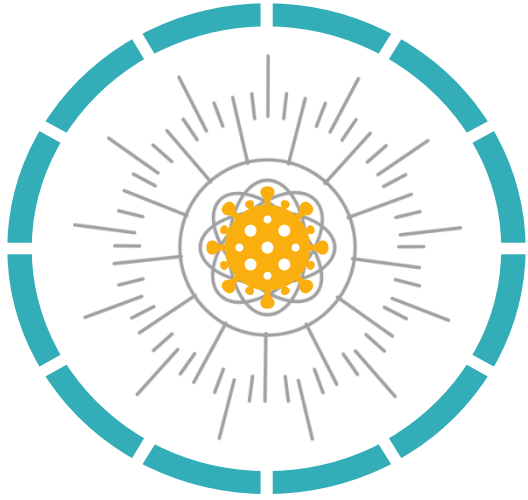
**LEPSZY DOBROSTAN OSOBISTY
oraz AKTYWNOŚĆ W ŻYCIU CODZIENNYM
to wyższa jakość życia społeczeństwa oraz ważny
miernik rozwoju danej społeczności i jej poziomu
ekonomicznego**

Cel analizy

Ocena jakości życia osób starszych w wieku 65 lat i więcej poprzez próbę uporządkowania aspektów wpływających na ich dobre samopoczucie (dobrostan) oraz poziom integracji społecznej w wybranych krajach Unii Europejskiej

Identyfikacja potrzeb, czynników wpływających na lepszą ocenę postrzeganej jakości życia, najlepszych praktyk oraz obszarów, które wymagają większej uwagi ze strony polityki społecznej w poszczególnych krajach, aby zwiększyć satysfakcję z życia osób starszych

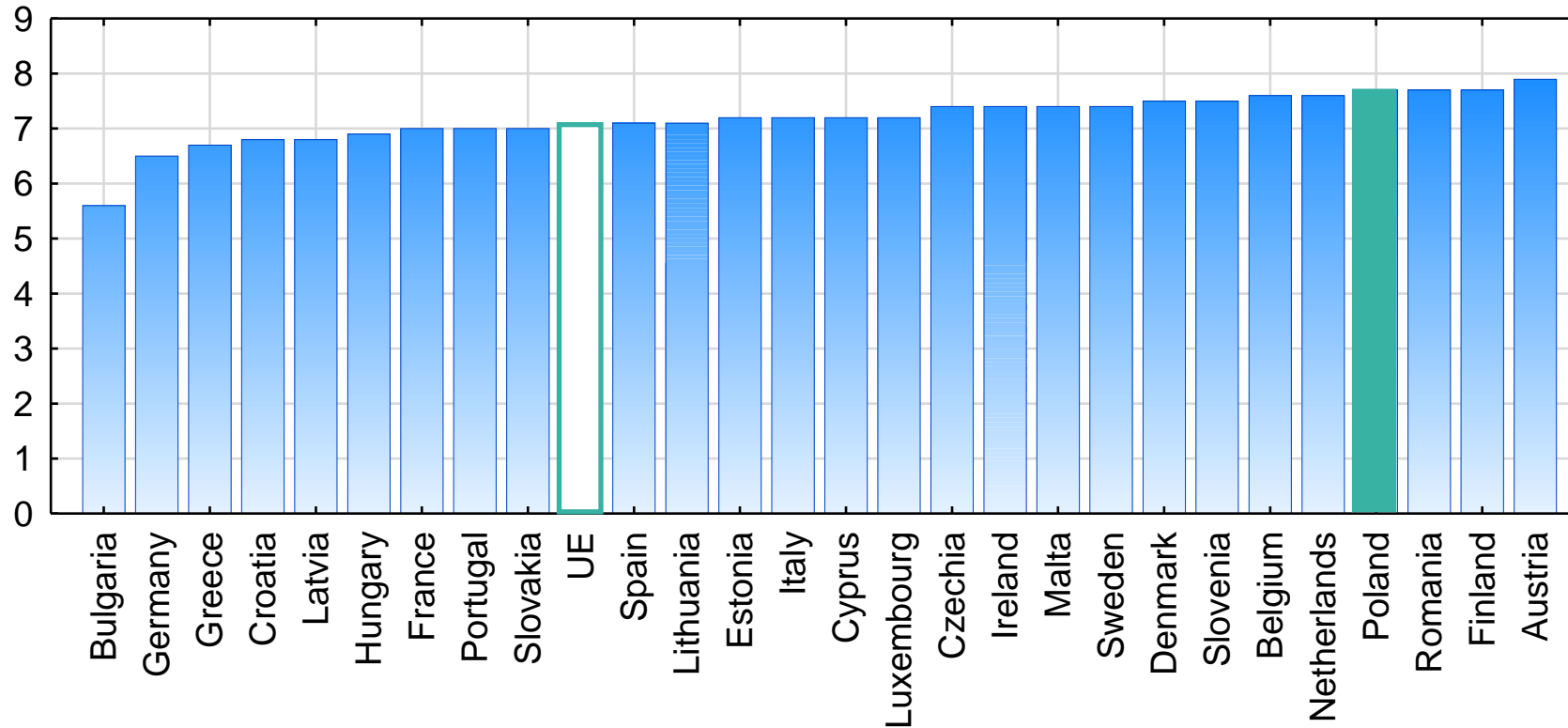
Źródło danych

Analizę przeprowadzono na danych z badania EU SILC
(Europejskie Badanie Warunków Życia Ludności) z 2022 r.

Wykorzystano zmienne składające się na moduł jakości życia.
Moduł realizowany co 6 lat (2022, kolejny za rok 2028)

Ogólna satysfakcja z życia osób w wieku 16 lat i więcej w państwach Unii Europejskiej

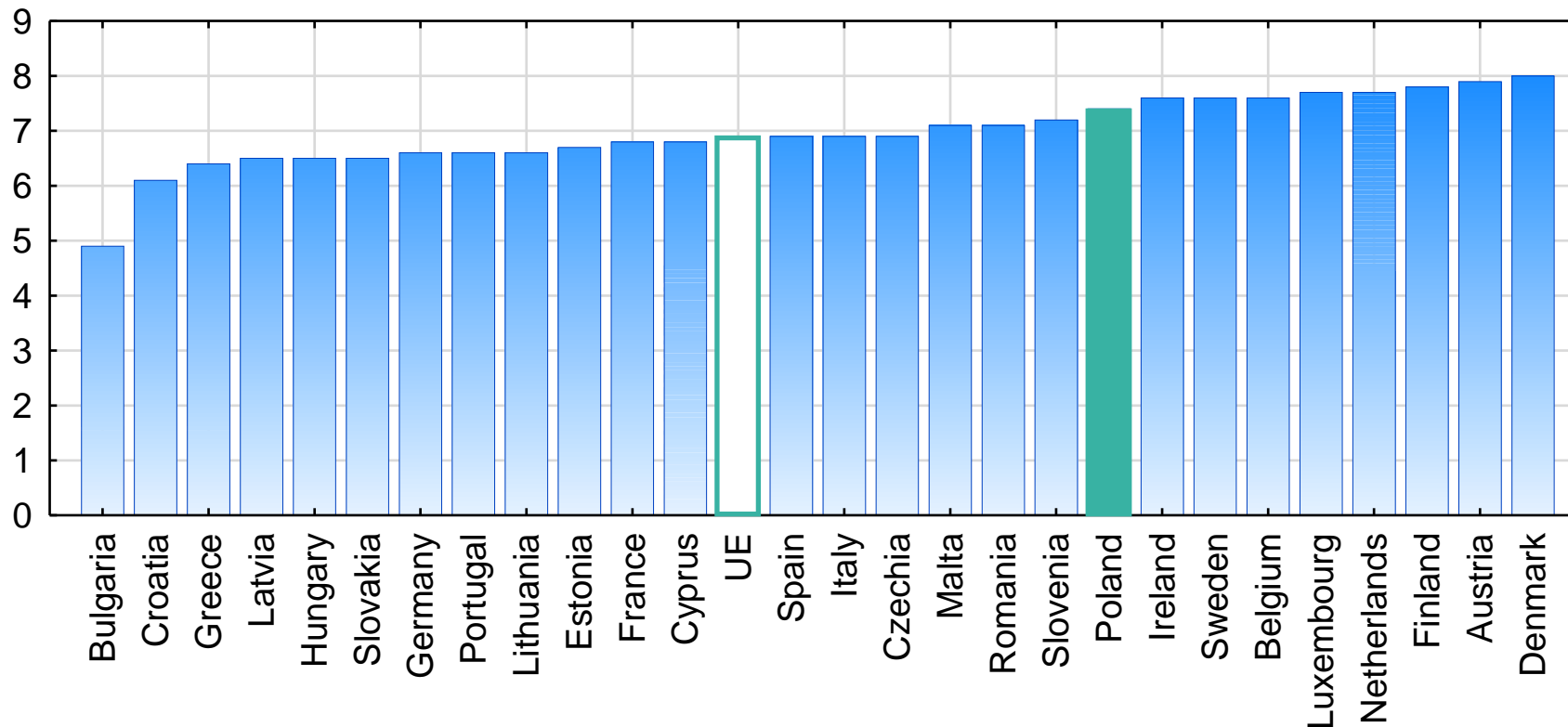

UE: 7,1
Poland: 7,7

Zadowolenie z życia reprezentuje sposób, w jaki dana osoba ocenia swoje życie jako całość.

To refleksyjna ocena w skali 0-10 (brak satysfakcji-pełna satysfakcja), jaką dana osoba dokonuje na temat swojego życia rozumianego przez wszystkie dziedziny egzystencji człowieka.

Ogólna satysfakcja z życia osób starszych w państwach Unii Europejskiej

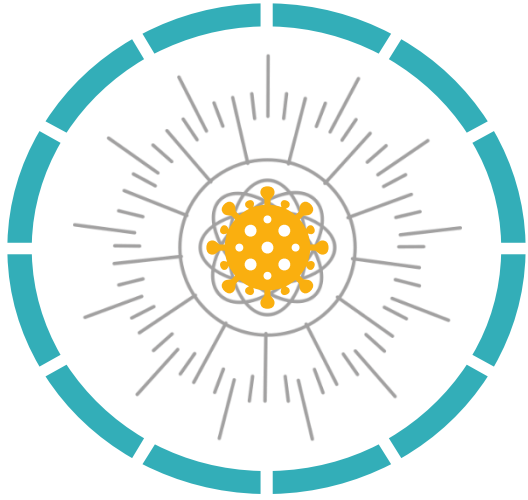

UE: 6,9
Poland: 7,4

Zadowolenie z życia reprezentuje sposób, w jaki dana osoba ocenia swoje życie jako całość.

To refleksyjna ocena w skali 0-10 (brak satysfakcji-pełna satysfakcja), jaką dana osoba dokonuje na temat swojego życia rozumianego przez wszystkie dziedziny egzystencji człowieka.

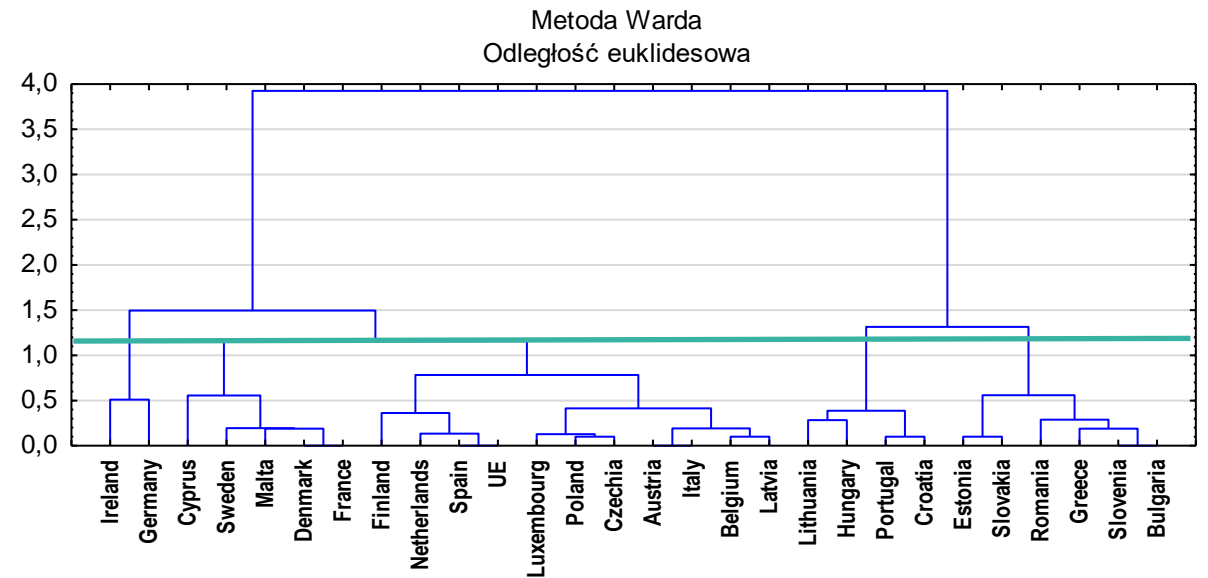
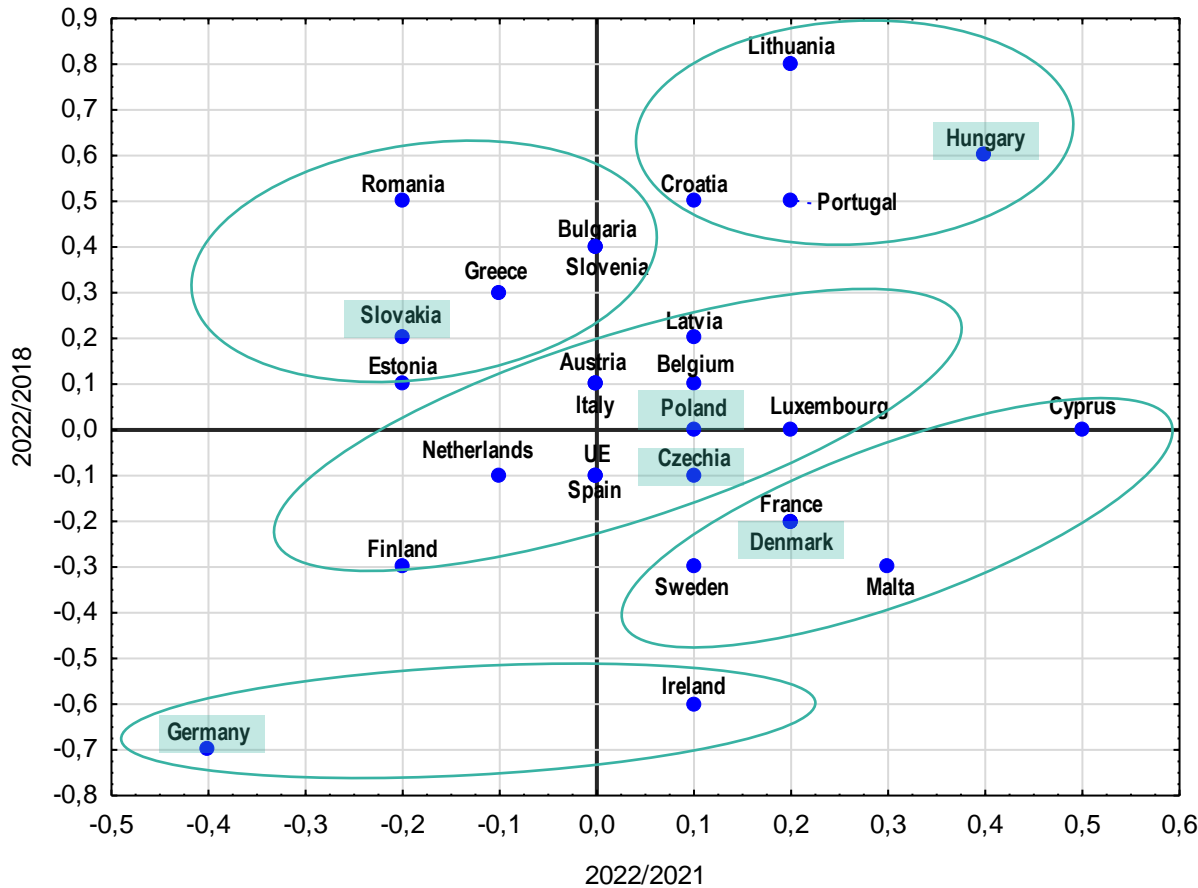

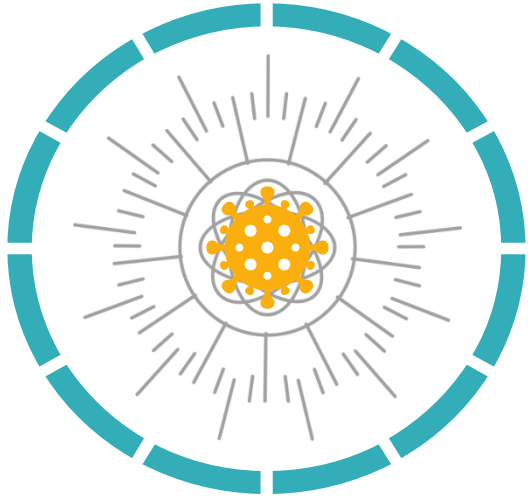
Wybór państw do analizy

Kraje wybrano na podstawie analizy dynamiki zmian jakości życia osób starszych w 2022 roku w relacji do roku 2021 oraz 2018, z uwzględnieniem analizy skupień

Ogólna satysfakcja z życia osób starszych w państwach Unii Europejskiej

Dynamika zmian oceny jakości życia osób starszych w wieku 65 lat i więcej (w p.proc.)

**Zidentyfikowanie aspektów
dobrostanu oraz aktywności
społeczno-kulturowej, z których
osoby starsze są najbardziej
i najmniej zadowolone
w wybranych państwach UE**

Aspekty dotyczące dobrostanu osób starszych

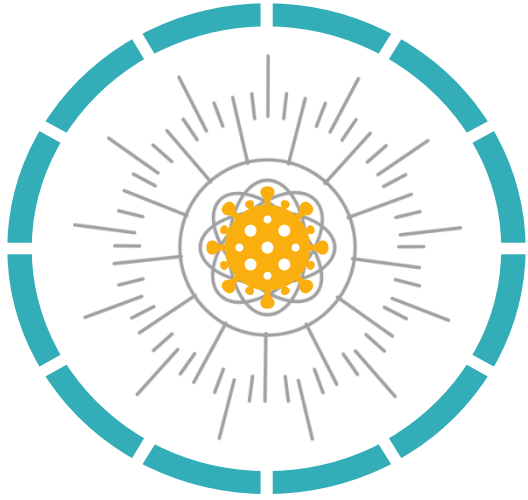
- **PW241: poziom wykluczenia**
- **PW030: zadowolenie z sytuacji finansowej**
- **PW160: zadowolenie z relacji osobistych** (rodzina, sąsiedzi, przyjaciele, koledzy itp.)
- **PW120: zadowolenie z wykorzystania własnego czasu**
- **PW230: poczucie samotności, izolacji**
- **PW090: poczucie szczęścia**
- **PW191: poczucie zaufania do innych ludzi**

Aspekty dotyczące aktywności społeczno-kulturowej osób starszych

- **PS010:** liczba wyjść do kina
- **PS020:** liczba wyjść na przedstawienia (np. spektakle, koncerty, opera, balet, występy taneczne)
- **PS030:** liczba wizyt w obiektach kultury (galerie, muzea itp.)
- **PS040:** liczba wizyt w wydarzeniach sportowych
- **PS041:** częstość aktywności artystycznych, hobbistycznych
- **PS042:** czytanie książek (w tym e-booków)
- **PS050:** częstość spotkań z rodziną, bliskimi
- **PS060:** częstość spotkań z przyjaciółmi
- **PS070:** częstość kontaktów z rodziną, bliskimi
- **PS080:** częstość kontaktów z przyjaciółmi
- **PS110:** udział w formalnych działaniach wolontariackich
- **PS111:** udział w nieformalnych działaniach wolontariackich
- **PS102:** udział w działaniach obywatelskich

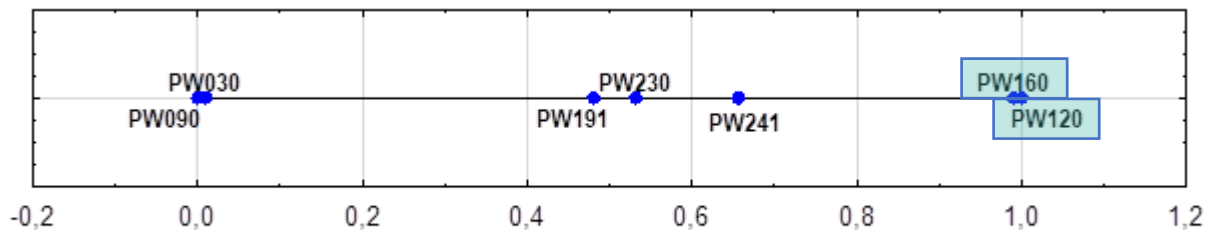

Zastosowane metody do porządkowania obiektów

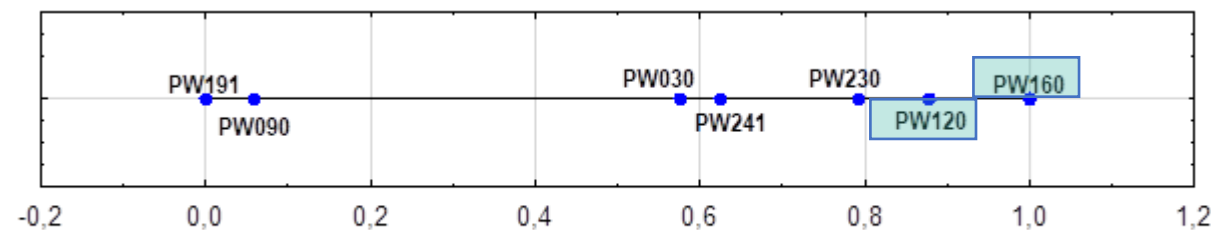
1. Metoda szeregowania oparta na sumie rang
2. Analiza PROFIT (PROperty FITting)

Wyniki analizy

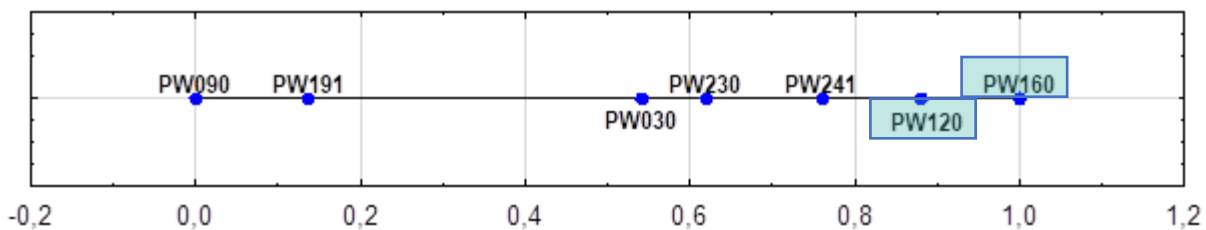
PW160: zadowolenie z relacji osobistych PW120: zadowolenie z wykorzystania własnego czasu

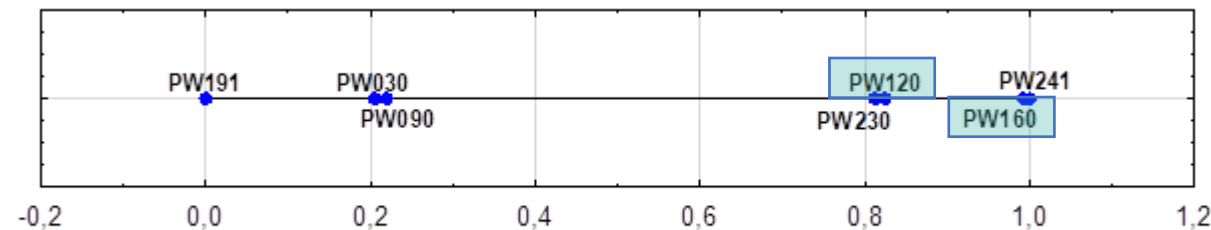
Poland

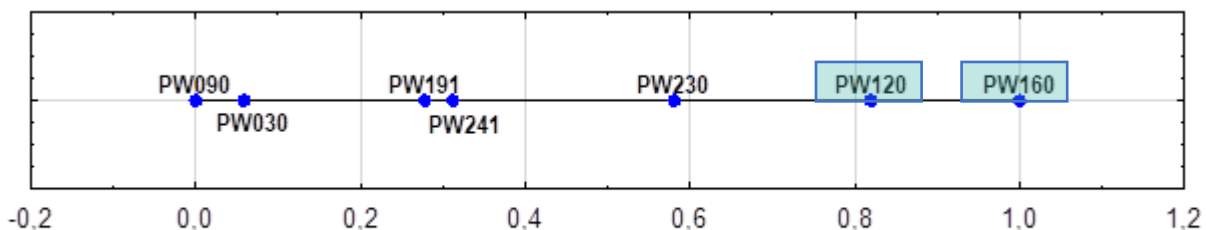
Germany

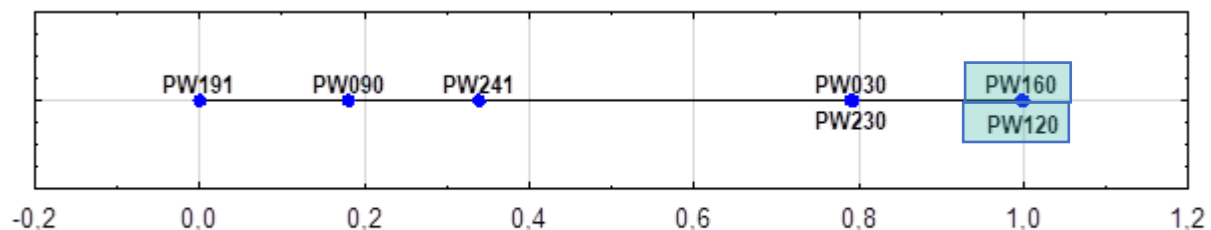
Czechia

Hungary

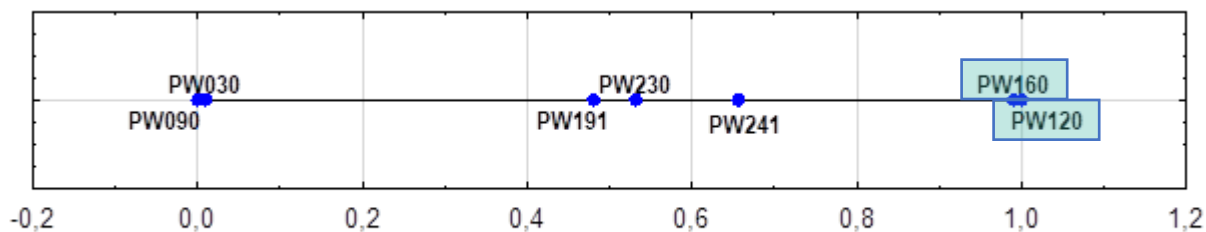
Slovakia

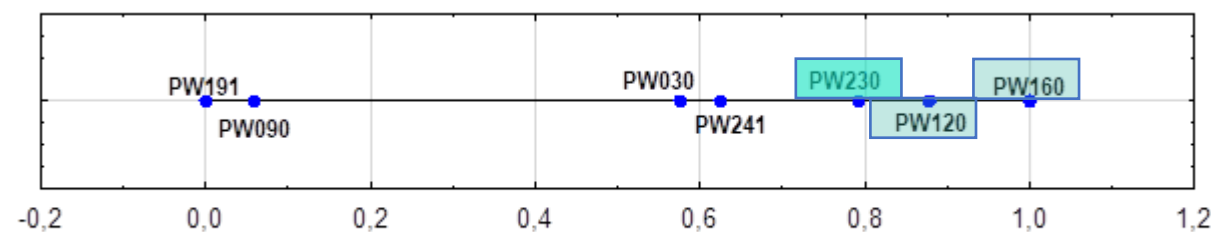
Denmark

Wyniki analizy

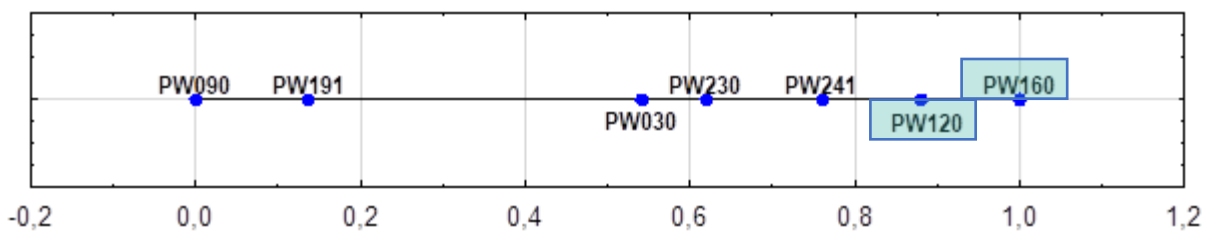
PW230: poczucie samotności PW241: poziom wykluczenia

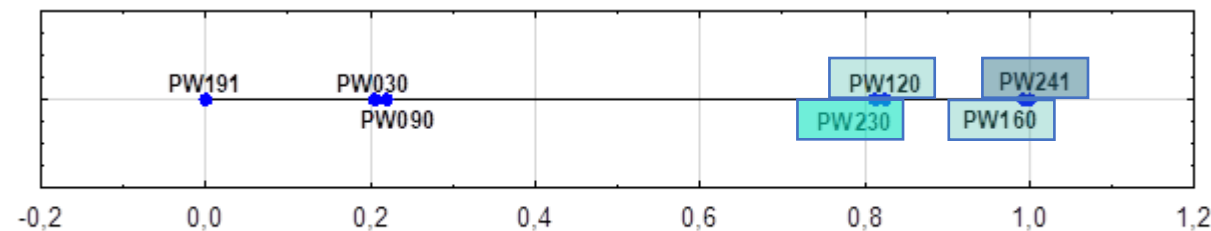
Poland

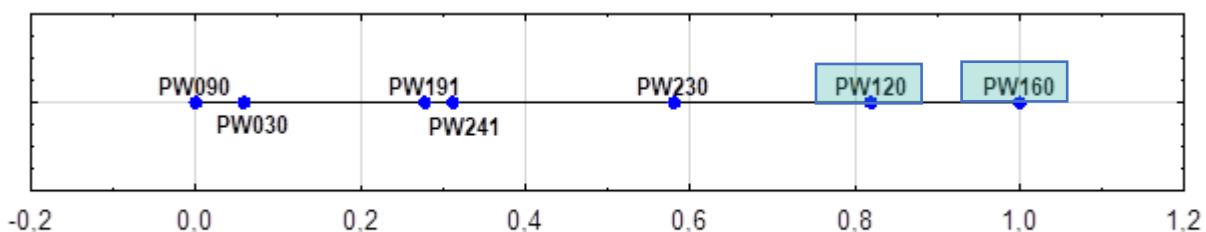
Germany

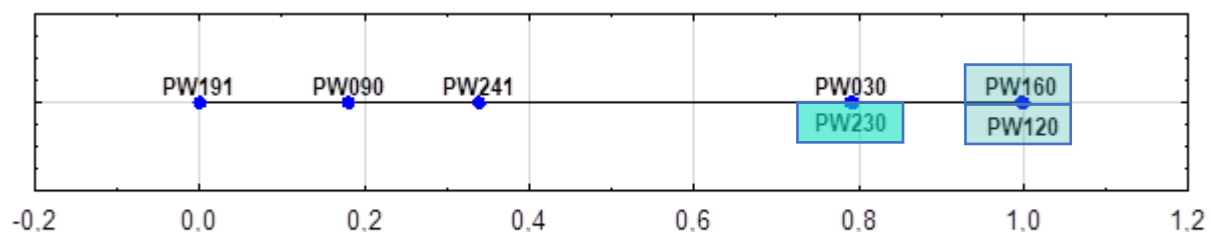
Czechia

Hungary

Slovakia

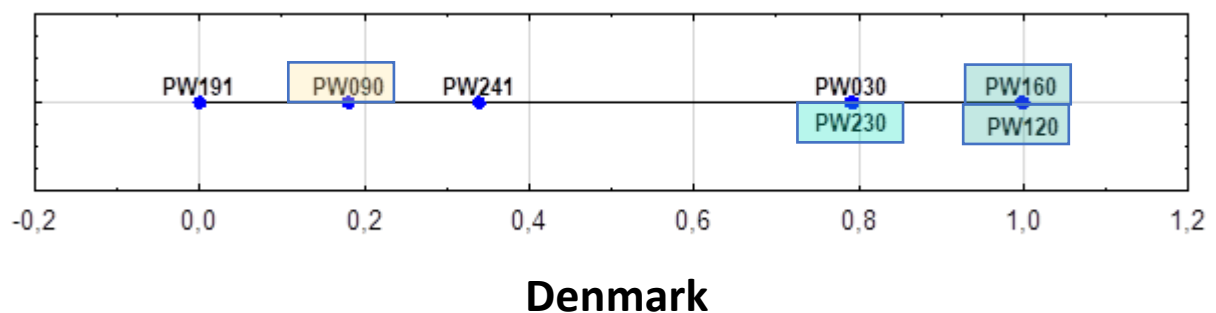
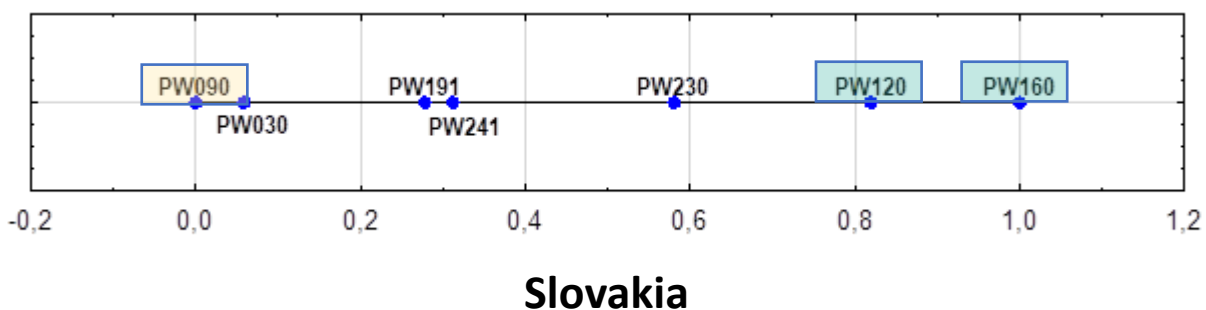
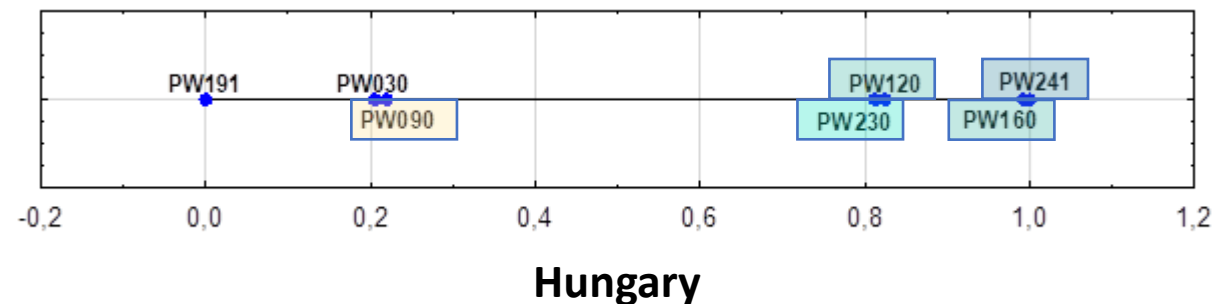
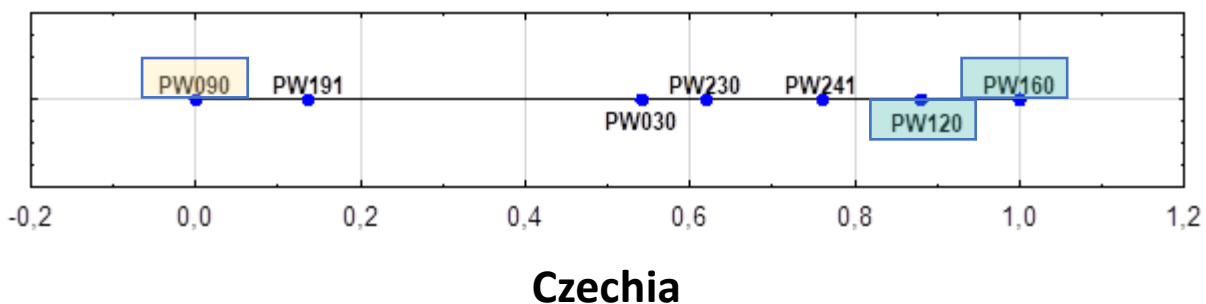
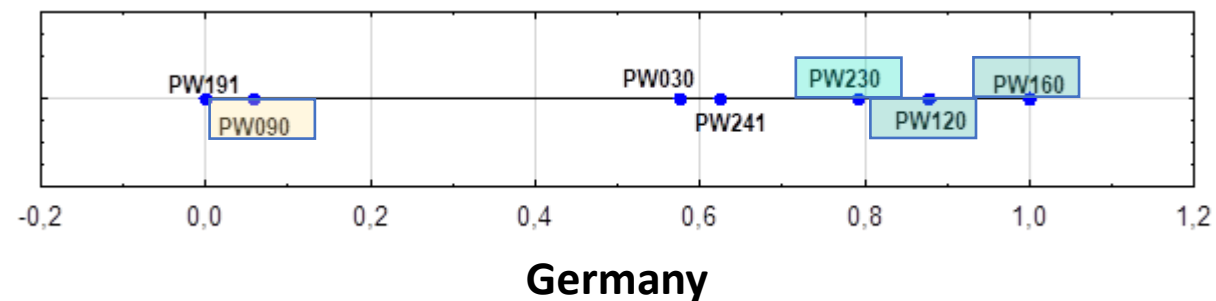
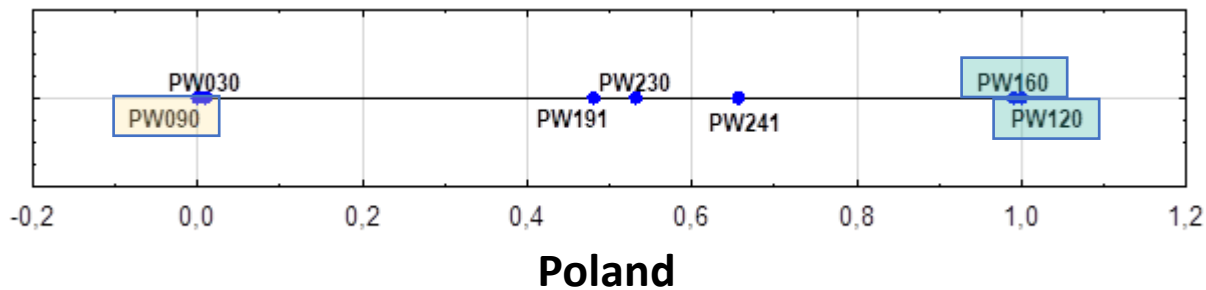

Denmark

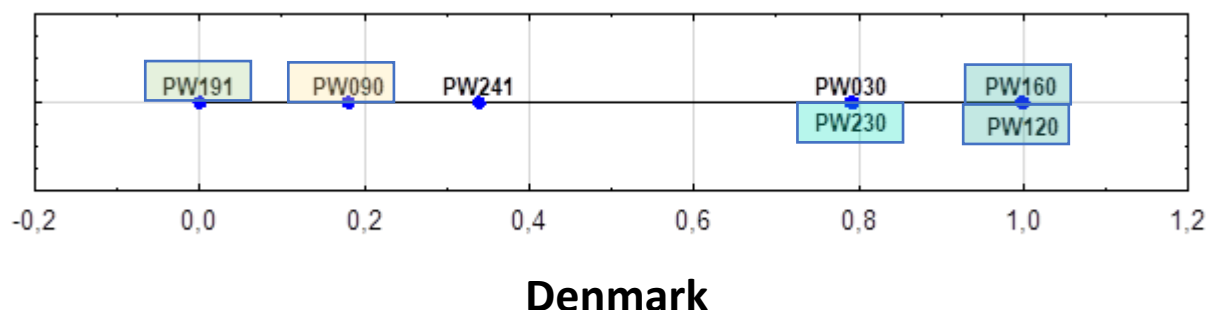
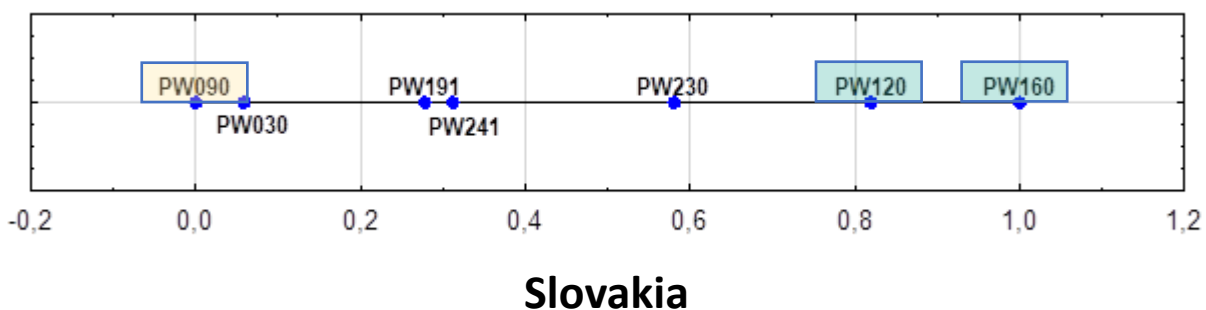
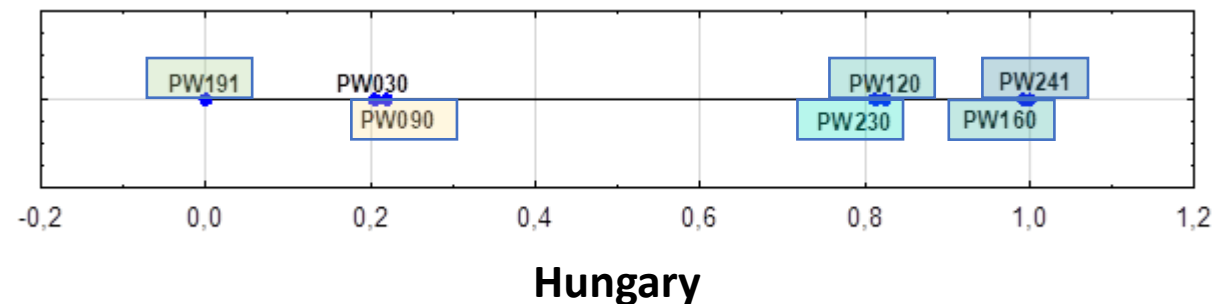
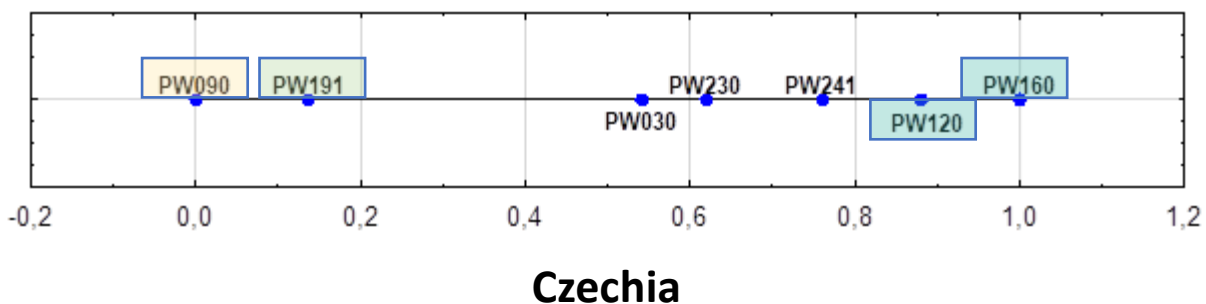
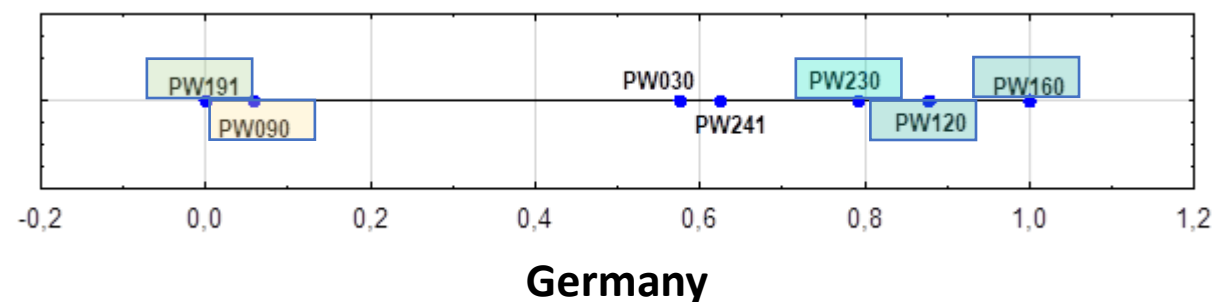
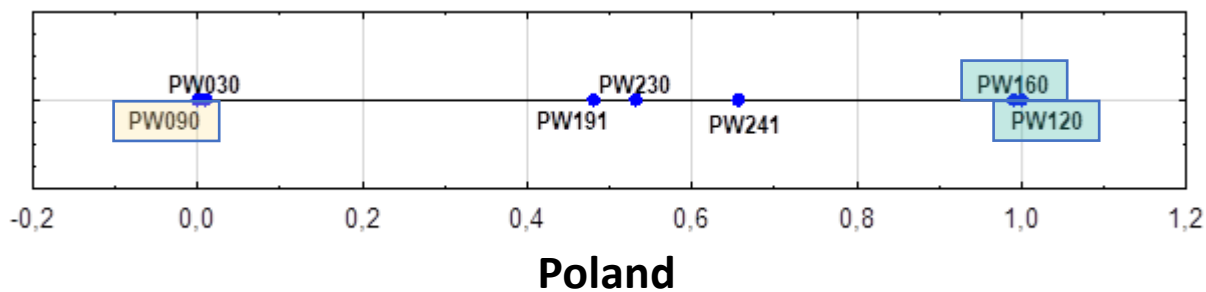
Wyniki analizy

PW090: poczucie szczęścia

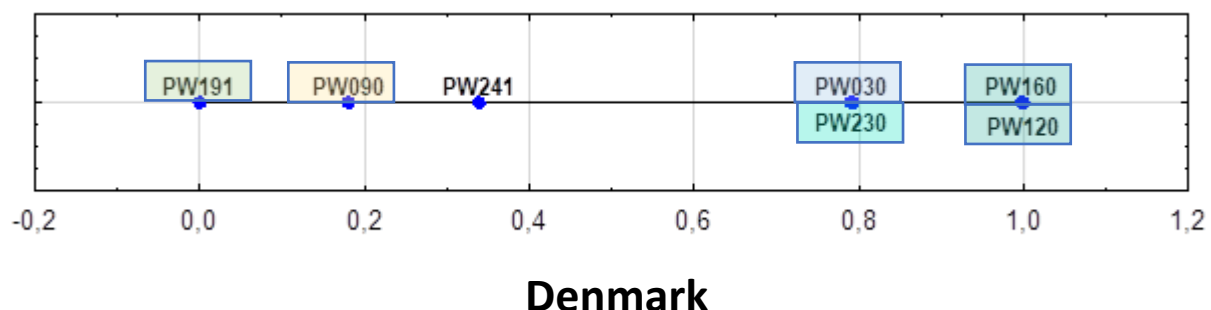
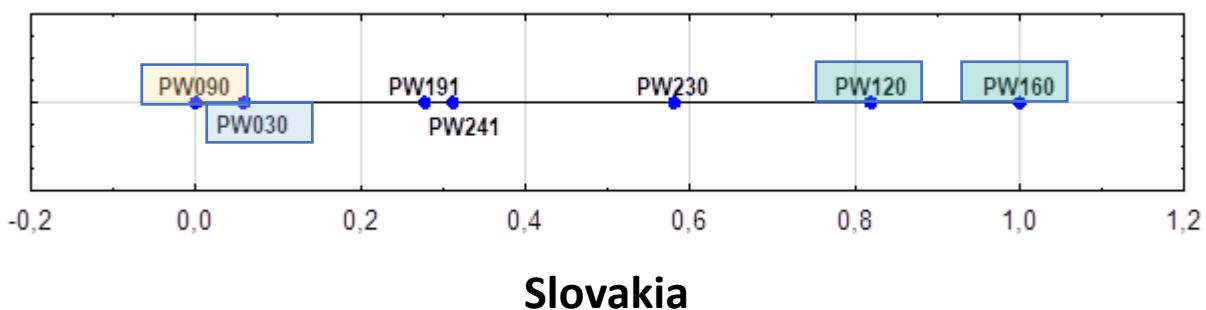
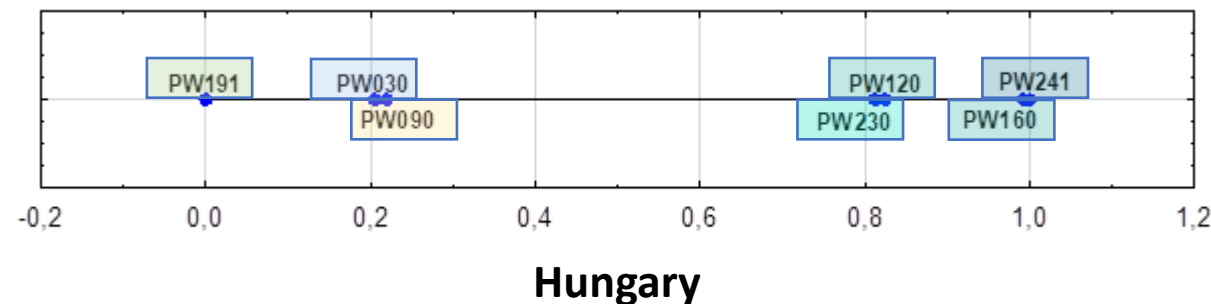
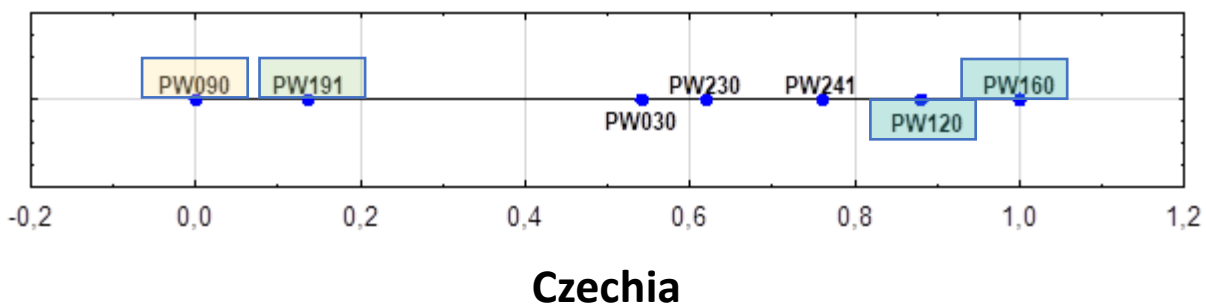
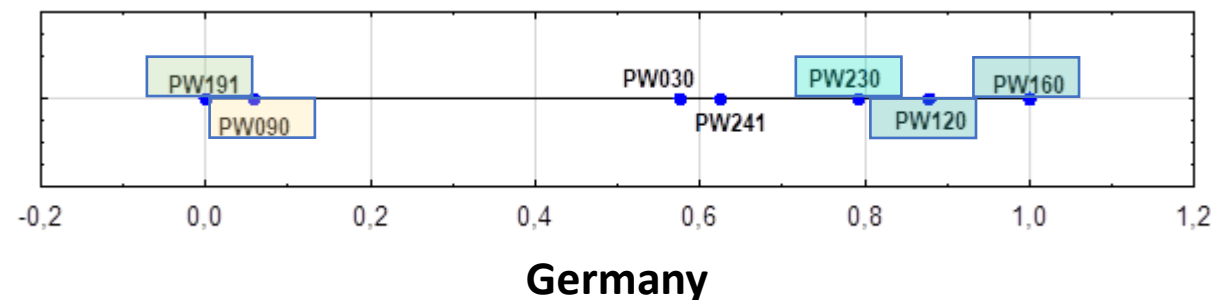
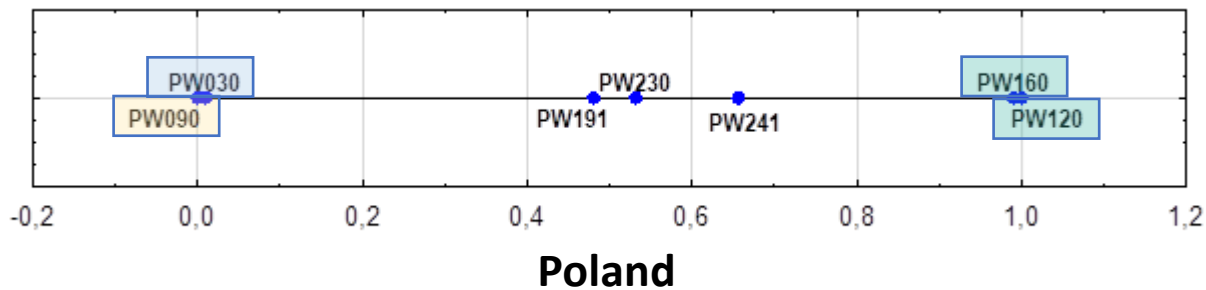
Wyniki analizy

PW191: poczucie zaufania do innych ludzi

Wyniki analizy

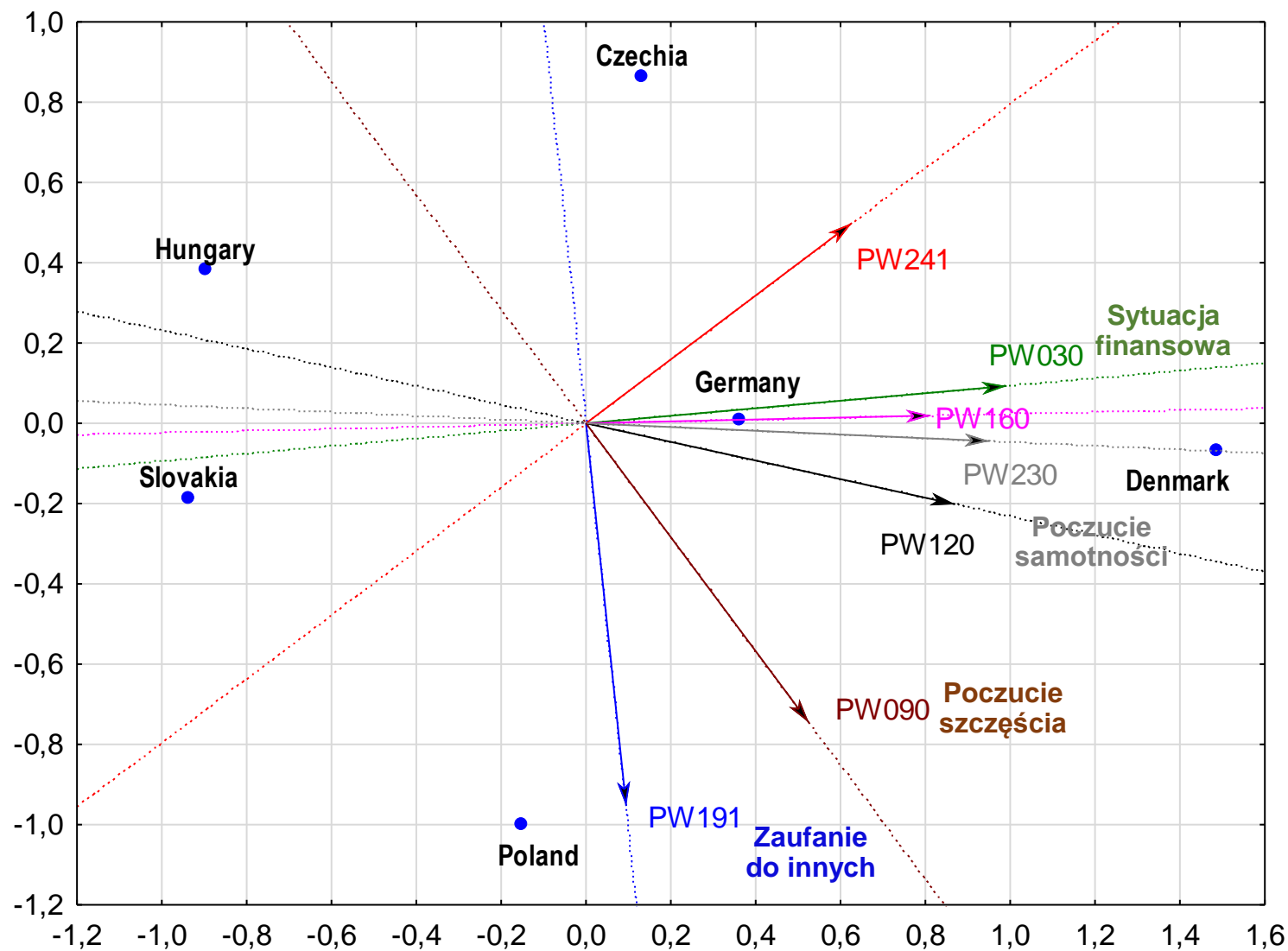
PW030: zadowolenie z sytuacji finansowej

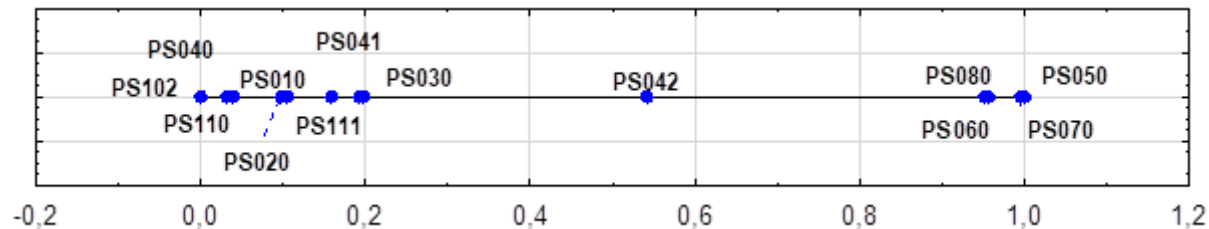
Wyniki analizy

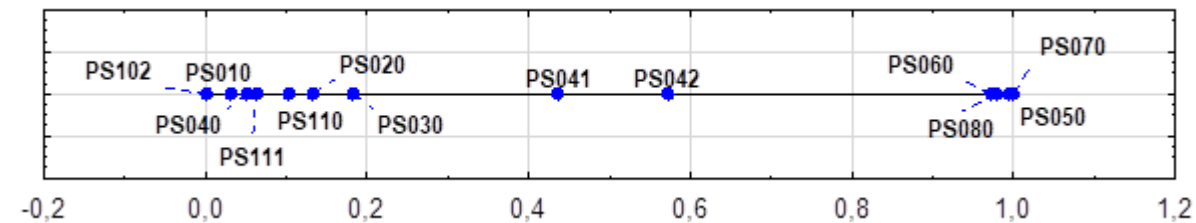
● Obiekty: wybrane państwa UE
↗ Zmienne: aspekty dobrostanu

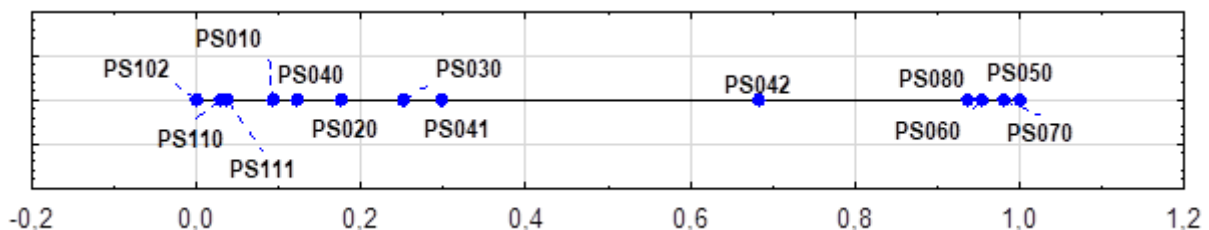
Wyniki analizy

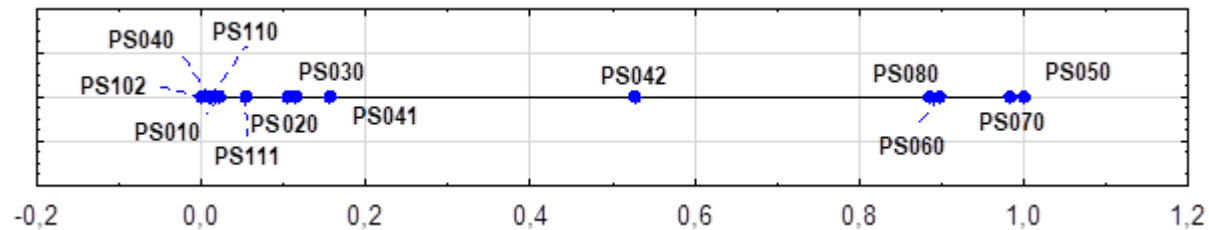
Poland

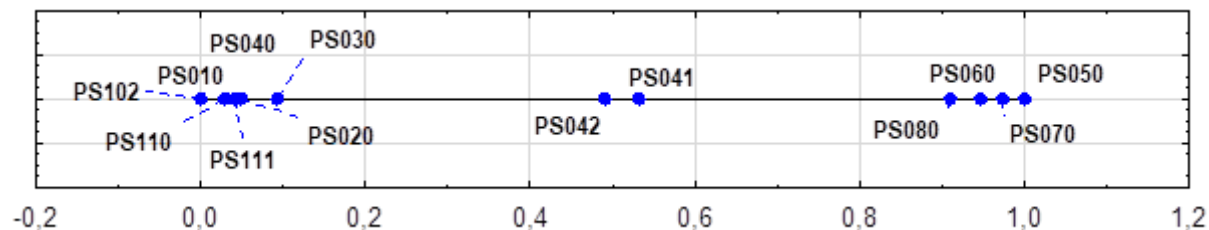
Germany

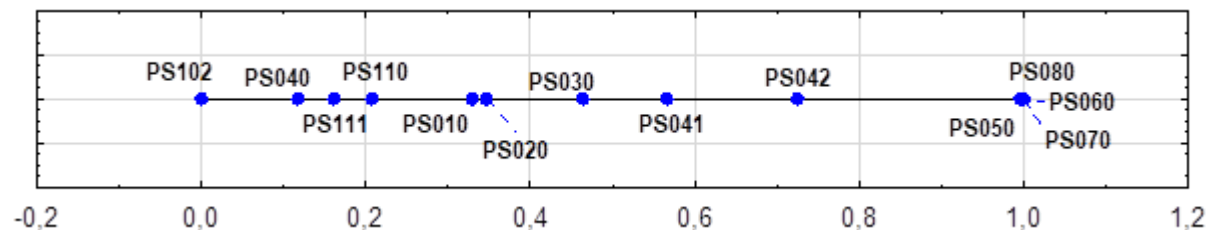
Czechia

Hungary

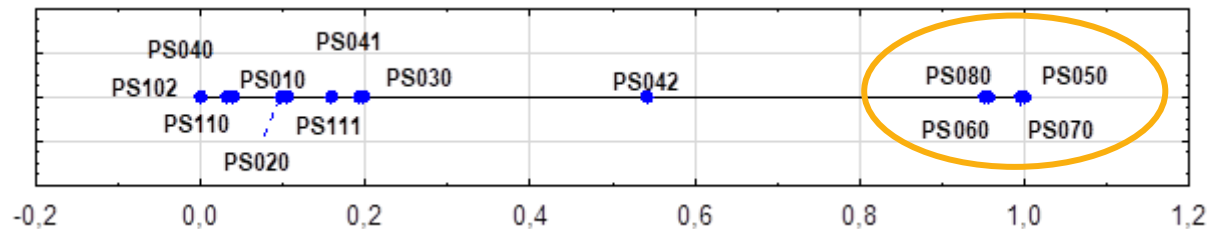
Slovakia

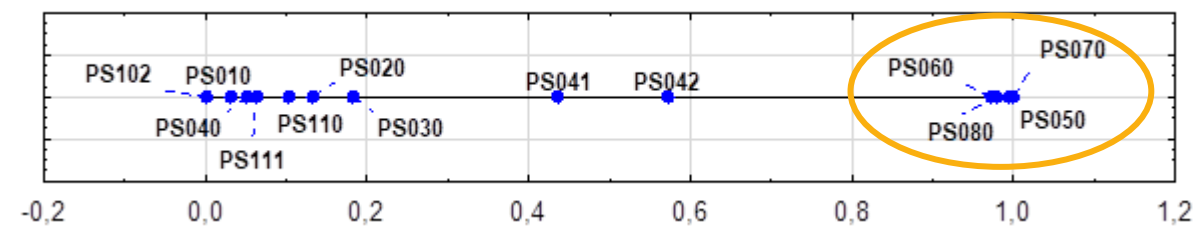
Denmark

Wyniki analizy

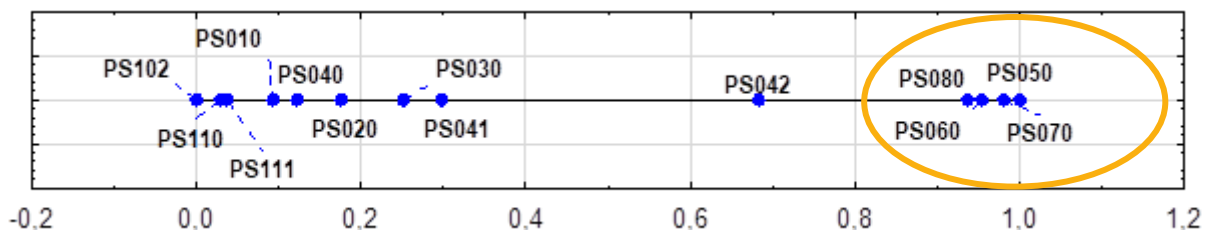
Częstotliwość spotkań/kontaktów z rodziną i przyjaciółmi

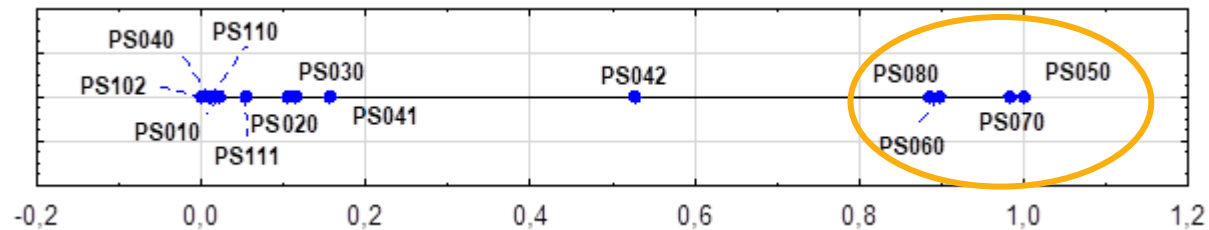
Poland

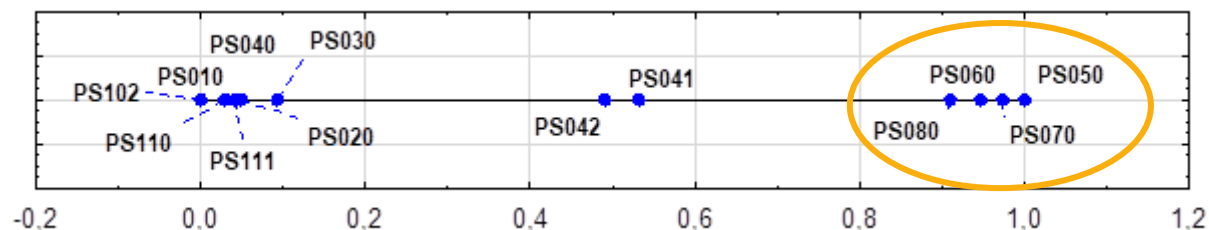
Germany

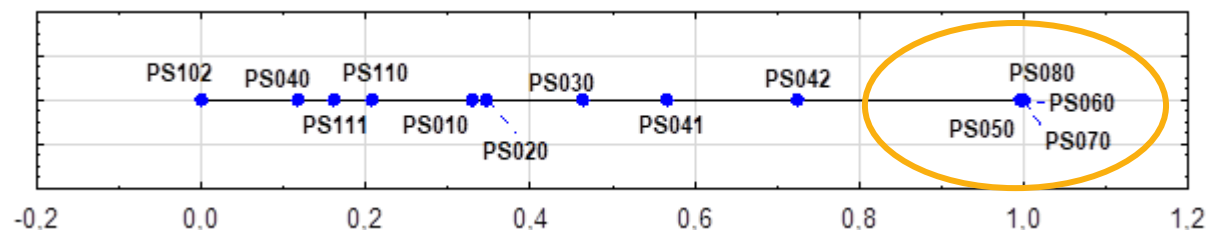
Czechia

Hungary

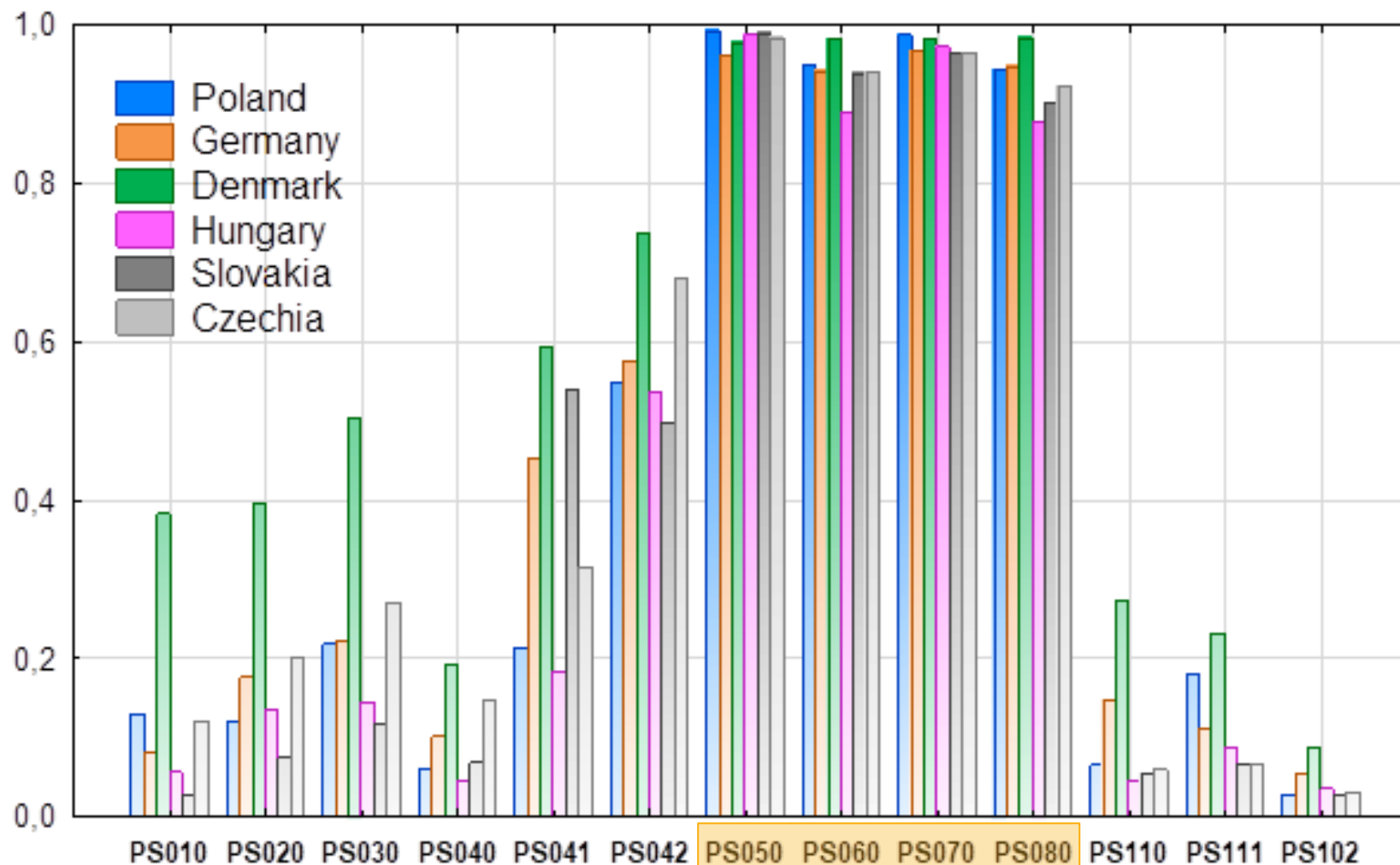
Slovakia

Denmark

Wyniki analizy

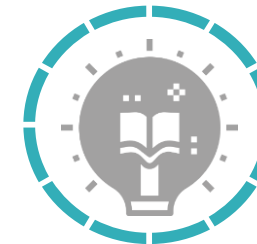
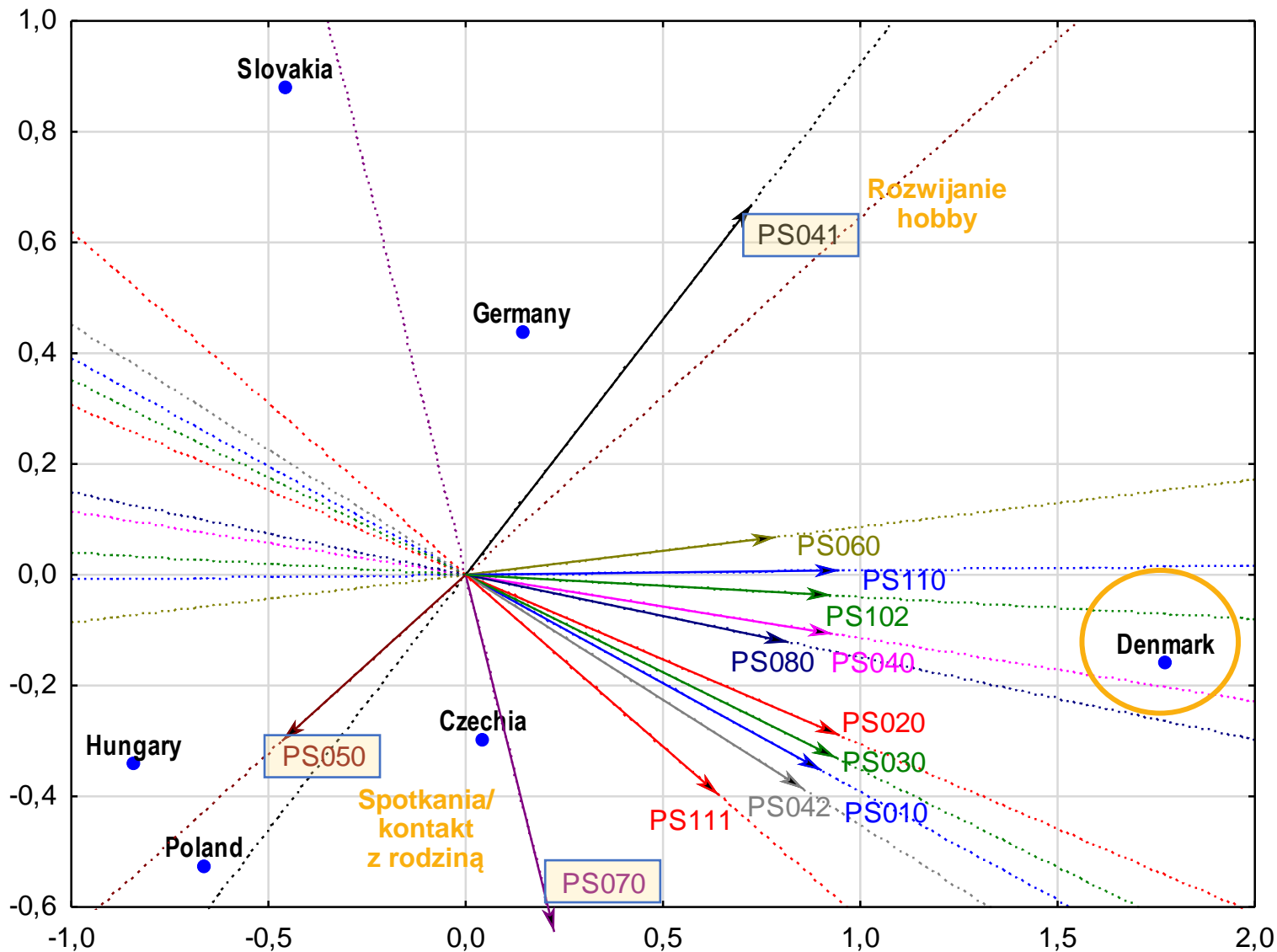
Częstość podejmowanych aktywności społeczno-kulturowych przez osoby starsze

Dania

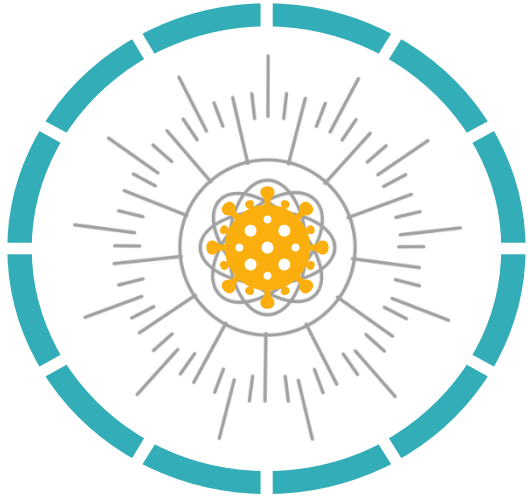
Wyróżnia się pod względem aktywności osób starszych w życiu społeczno-kulturowym, szczególnie wśród grup potrzeb niezaspokojonych

Wyniki analizy

● Obiekty: wybrane państwa UE
↖ Zmienne: aspekty aktywności

Zastosowane metody do identyfikacji czynników wpływających na lepszą ocenę satysfakcji z życia

1. Modele logitowe dla wybranych państw UE

Wyniki analizy

Zmienna objaśniana Y (0 – 1)

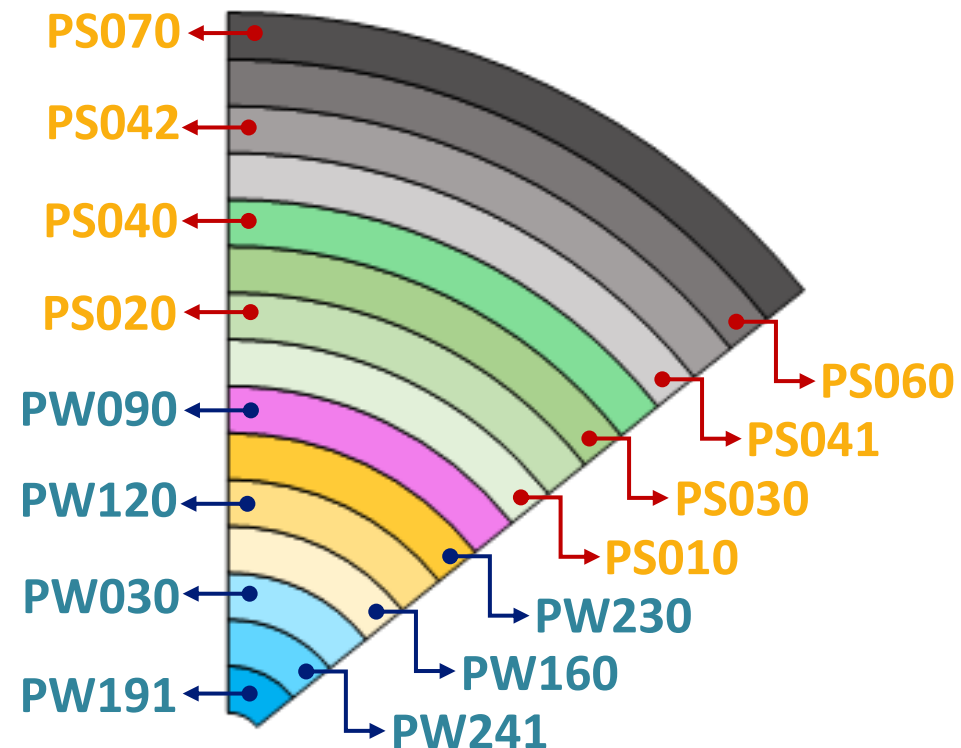
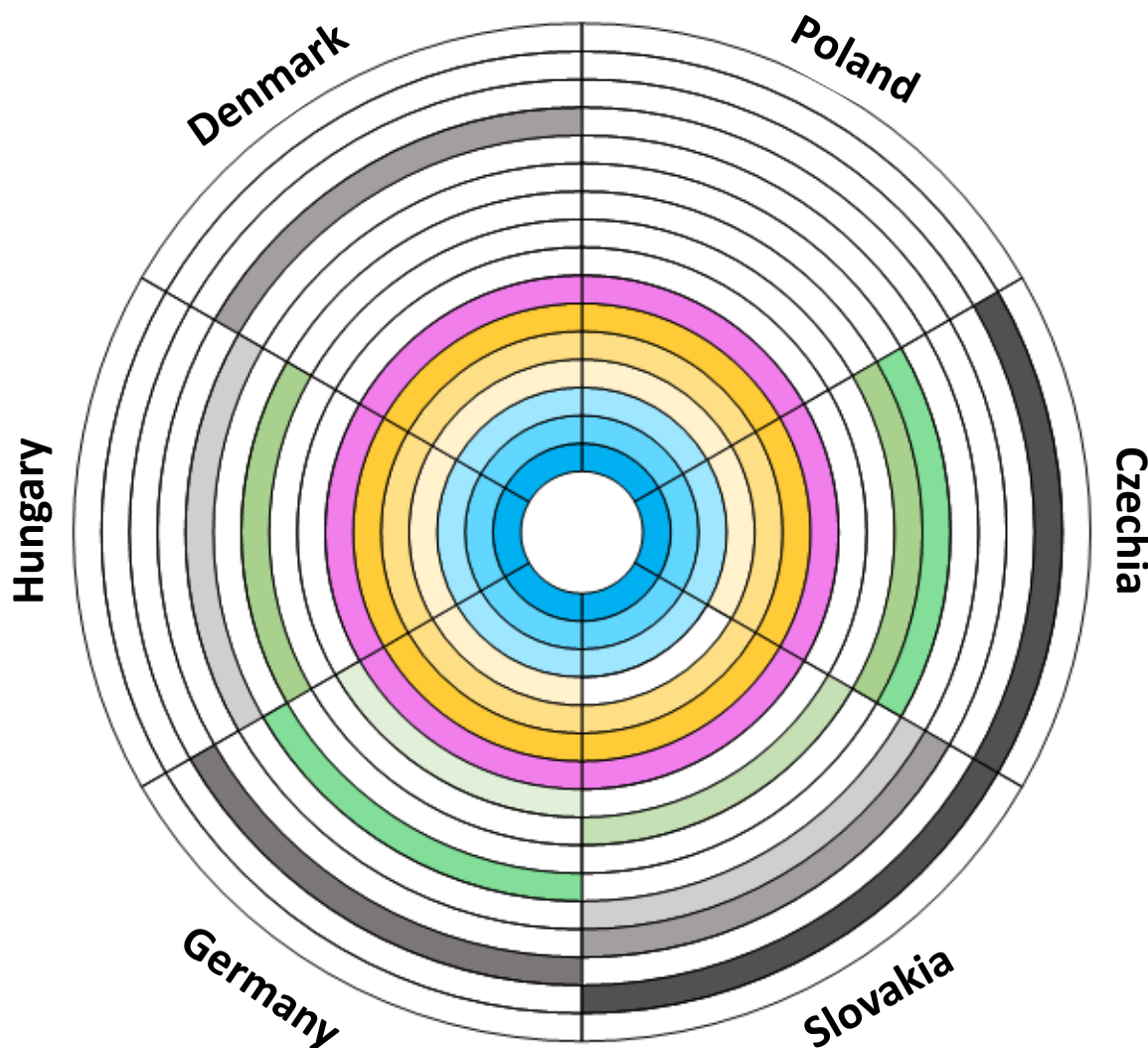
- **1:** Osoby, które oceniły satysfakcję z życia na poziomie co najmniej poziomu mediany satysfakcji z życia
- **0:** W przeciwnym wypadku

Zmienne objaśniające (jakościowe)

- Aspekty dotyczące dobrostanu
- Aspekty dotyczące aktywności społeczno-kulturowej

Wyniki analizy

Zmienne **statystycznie istotne** w skonstruowanych modelach logitowych

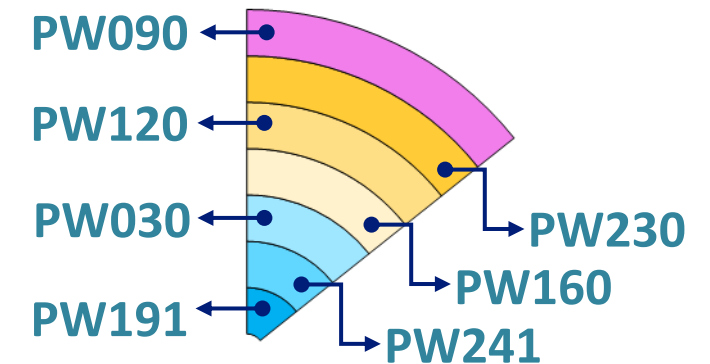
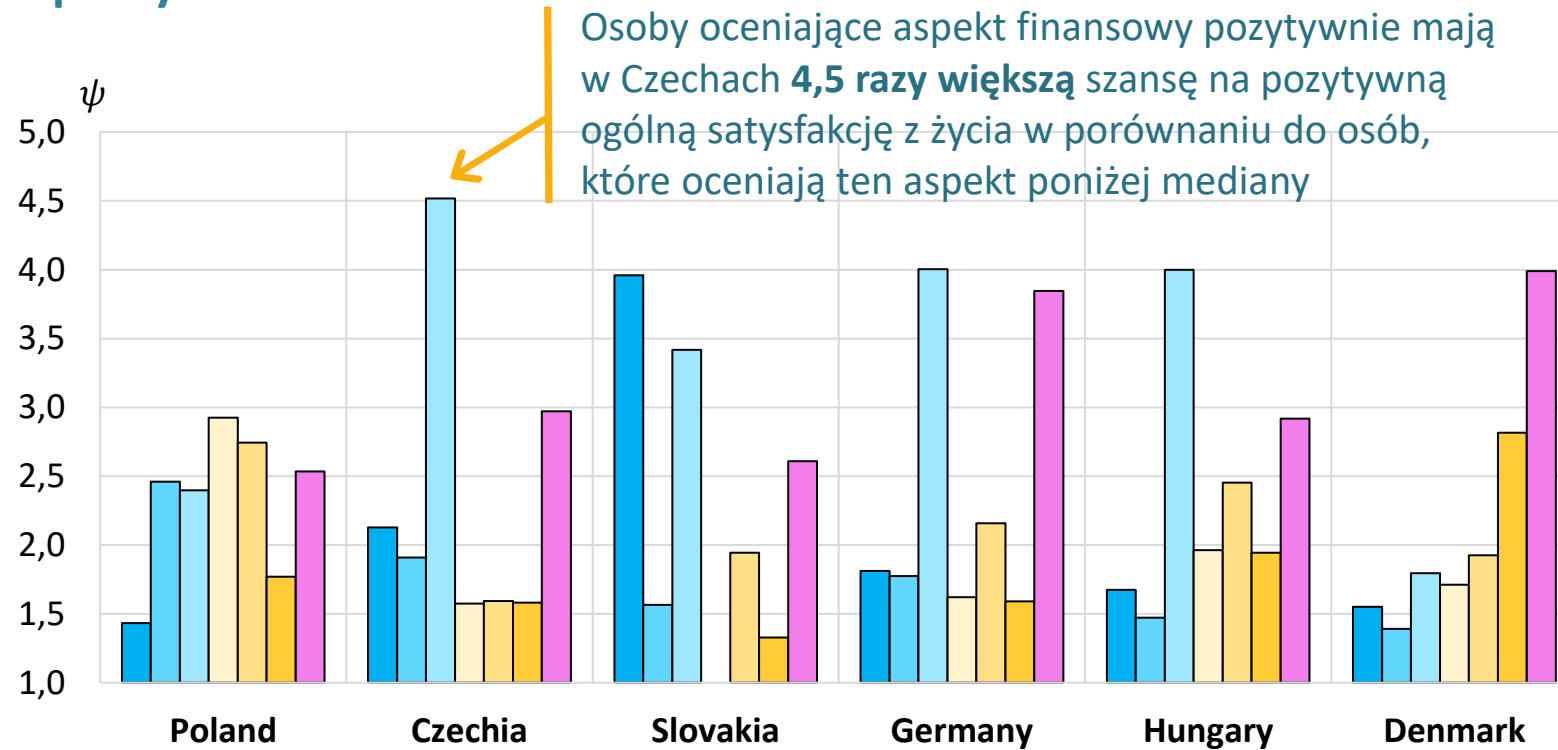

Aspekty dotyczące
dobrostanu

Aspekty dotyczące
aktywności
społeczno-kulturowej

Wyniki analizy

Iloraz szansy na wysoką ogólną satysfakcję z życia ze względu na poszczególne aspekty dobrostanu

Aspekty dobrostanu – zmienne jakościowe (0 – 1)

$$\psi = \frac{p_1}{1 - p_1} / \frac{p_2}{1 - p_2}$$

- **1:** Osoby, które oceniły satysfakcję z danego aspektu na poziomie co najmniej poziomu mediany
- **0:** W przeciwnym wypadku

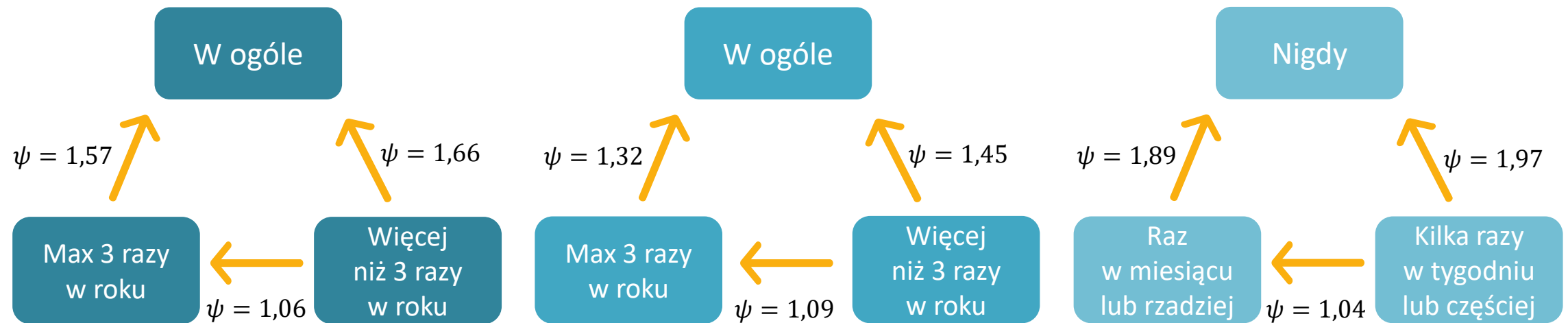
Wyniki analizy

Iloraz szansy na wysoką ogólną satysfakcję z życia ze względu na poszczególne aspekty dotyczące aktywności społeczno-kulturowej na przykładzie modelu skonstruowanego dla Czech

PS030: liczba wizyt w obiektach kultury

PS040: liczba wizyt w wydarzeniach sportowych

PS070: częstotliwość kontaktów z rodziną, bliskimi

$$\psi = \frac{p_1}{1 - p_1} / \frac{p_2}{1 - p_2}$$

Wybrane wnioski z modelowania logitowego dla wybranych krajów UE

- We wszystkich analizowanych państwach **na postrzeganie jakości życia głównie wpływają aspekty dotyczące dobrostanu osobistego**. Pozytywna ocena satysfakcji z poszczególnych aspektów dobrostanu zwiększa szansę pozytywnej oceny ogólnej satysfakcji z życia
- Tylko **wybrane aspekty dotyczące aktywności społeczno-kulturowej** w niektórych państwach **wpływają w sposób istotny na ogólną satysfakcję z życia**
- **Relatywnie częsta aktywność społeczno-kulturowa w porównaniu do żadnej aktywności w większości państw zwiększa szanse pozytywnej, ogólnej oceny satysfakcji z życia** (m.in. w Czechach kontakt osób starszych z rodziną co najmniej na poziomie kilku razy w tygodniu zwiększa prawie 2-krotnie szansę pozytywnej oceny ogólnej satysfakcji z życia w porównaniu do osób starszych, które nie mają żadnego kontaktu z bliskimi)

1. Należy dbać o dobrostan osobisty osób starszych i aspekty, które wpływają na niego, bowiem dzięki temu można zwiększyć szansę pozytywnego postrzegania satysfakcji z życia przez osoby starsze

Najważniejsze rekomendacje

- 2. Należy zadbać, aby osoby starsze w państwach Unii Europejskiej częściej czuły się szczęśliwe i miały powody do tych odczuć**
- 3. Należy popracować, nad zwiększeniem poziomu zaufania osób starszych w państwach Unii Europejskiej co najmniej do takiego poziomu jak w Polsce**
- 4. Należy dążyć do aktywizacji społeczno-kulturowej osób starszych, szczególnie osób, które nie uczestniczą w ogóle w życiu społeczno-kulturowym**
- 5. Należy utrzymać poziom spotkań i kontaktów rodzinnych wśród osób starszych w państwach Unii Europejskiej, przynajmniej na takim poziomie jak w Polsce i na Węgrzech**

Dziękujemy za uwagę

dr Agata Girul,
Urząd Statystyczny we Wrocławiu,
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
a.girul@stat.gov.pl; agata.girul@ue.wroc.pl

dr hab. inż. Edyta Mazurek, prof. UEW,
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
edyta.mazurek@ue.wroc.pl

